

Nieuwe vertegenwoordiging in een divers land

Representatie anno 2020

PerspeX

Jaargang 20 | NR1 | Maart 2020

Een stem voor
ongehoord NL

Het fenomeen
'identiteitspolitiek'

Waar zijn de jongeren?

Voorwoord

De roep om betere representatie in de politiek wordt steeds groter. Met nieuwe verkiezingen voor de deur is het goed om over dit onderwerp na te denken. Politici zijn steeds uitgesprokener over het betrekken van mensen bij de politiek. Maar kun je zo makkelijk verschillende demografieën aan je partij verbinden? Het gaat al jaren over de verschillen tussen mensen. Het debat hierover is enorm negatief geladen en doorspekt met harde beschuldigingen en ongeloofwaardige ontkenningen. Dat wil niet zeggen dat we het onderwerp maar links moeten laten liggen. Ik denk dat juist clubs zoals die van ons een verschil kunnen maken. Politiek draait om de overtuiging waarmee je maatschappelijke uitdagingen wilt aanpakken. Ben je man of vrouw, wit of zwart, gereformeerd of katholiek, homoseksueel of heteroseksueel, als jij denkt dat het geluid van Perspectief het juiste is, dan is er bij ons een plek voor je. Natuurlijk is niet iedereen christelijk en daardoor bereik je nooit alle mensen. Maar iedereen die gelooft in ons christelijk-sociale geluid, iedereen die daarmee een verschil wil maken in de maatschappij kan door ons vertegenwoordigd worden. Nog belangrijker, al deze mensen kunnen ons vertegenwoordigen.

Uw voorzitter, **Siewerd de Jong**

Inhoud

4-6 Ongehoord Nederland?

7-9 Op welke kiezer richt de CU zich?

10-12 Geerten Waling over identiteitspolitiek

13-15 Opleidingsniveau en politiek

16-18 De huidige status van jongerenparticipatie

Pagina 4

'BOER, BOUWER EN LERARES EVALUEREN DE POLITIEK'

Woord van de redactie

Politieke representatie is een veelbesproken onderwerp. Als redactie zijn we jullie zoals altijd graag van dienst door verschillende perspectieven te bieden. Politici zijn vaak hoogopgeleid; op welke manier kan de kloof tussen theoretisch en praktisch opgeleide mensen worden gedicht? Om de hand in eigen boezem te steken: wie vertegenwoordigt de ChristenUnie? De kiezer zelf is nog relevanter. Voelden de vakspecialisten in de grote boeren-, bouwer- en onderwijsprotesten in 2019 zich ongehoord én niet vertegenwoordigd? Voelen jongeren zich vertegenwoordigd? En vrouwen? In welk opzicht moet volksvertegenwoordiging een afspiegeling zijn van de kiezers? Etniciteit, geografie, gender, leeftijd, opleidingsniveau, beroep: welke factoren tellen mee? Als politici uit een beperkte maatschappelijke groep afkomstig zijn, komen er vooral ideeën en initiatieven uit die hoek. Maar dat een politicus zelf niet werkzaam is of afkomstig is uit het gebied waarop hij of zij beleid maakt, kan ook juist een perfecte mogelijkheid zijn om specialisten en andersdenkenden aan tafel uit te nodigen. Praten vergroot voor beide kanten het begrip voor en het inzicht in elkaar. Wist je dat de Eerste Kamer in de negentiende eeuw werd ingesteld vanwege de angst dat de 'Volkskamer' (Tweede Kamer) te haastig en te dominant besluiten nam? In discussies over de vraag of burgers naast de vierjaarlijkse verkiezingen politieke inspraak moeten hebben, schuilt iets van die angst voor 'het volk'. Terwijl de demos de kern is van democratie! De uitleg van 'representatie' verandert. Zo zegt de boer in het interview over de protesten zich vertegenwoordigd te voelen door het Landbouw Collectief. Dus zijn politici meer bestuurder dan vertegenwoordiger en zijn belangengroeperingen de échte vertegenwoordiging? Over politieke representatie zijn we ook met dit diverse nummer niet uitgepraat.

Dus lees, denk en debatteer!
Namens de redactie,
Antrude Oudman

Online Update

Perspectief gaat meer online doen.

Naast dit prachtige magazine dat we vier keer per jaar afleveren, gaan we ook meer artikelen online plaatsen op de Perspectief-site. Daar waar het magazine vooral de diepte in zal blijven duiken en bredere trends zal bespreken, is er in de online-content ook de ruimte om meer op de actualiteit in te springen. Zo kunnen we over steeds meer onderwerpen een christelijk-sociaal licht laten vallen.

Daarnaast heeft Perspectief haar eigen podcast gelanceerd: Een Ander Perspectief.

In deze podcast spreken we met jongeren van binnen en buiten de Perspectief-organisatie over tal van thema's. Van een visie op de economie tot een gesprek over lachgas: alles kan voorbij komen in de spraakmakende afleveringen met sprekers uit alle denkbare politieke windrichtingen.

Deze podcast bestaat niet zonder onze leden.

Hij is namelijk ook bedoeld om leden een laagdrempelig platform te bieden om hun geluid te laten horen aan onze eigen achterban, en aan een breder publiek. Bovendien kun je dan eens flink in discussie treden met ons eigen bestuur of een gewenste gast, of je kunt bij de redactie een onderwerp aansnijden waarvan je graag hebt dat wij dat gaan bespreken. Wil je graag onderdeel uitmaken van de podcast of heb je een thema dat je graag onder de aandacht wilt brengen: aarzel dan niet om te mailen naar perspex@perspectief.nu

Boer

Bouwer

Lerares

Boer, bouwer en basisschoollerares:

'Als je iets bedenkt, doe het mét ons en niet óver ons.'

Het 'afgeragd Malieveld' in 2019 toonde dat de traditionele wijze van 'politieke zaken doen' onder druk staat. Tenminste: dat concludeerde politieke duizendpoot Jan Schinkelshoek. Vooral bouwers, boeren en docenten lieten van zich horen in protesten. Voelen ze zich niet gehoord én niet vertegenwoordigd? Ik ging in het pittoreske stadje Hasselt in Overijssel in gesprek. Melkveehouder Kasper ging naar het boerenprotest bij het Zwolse Provinciehuis en bouwvakker Herman naar het landelijke bouwprotest in Den Haag. Eerder deed basisschoollerares Willemien mee met diverse onderwijsstakingen, maar ze ging in 2019 niet de barricaden op. De drie vakspecialisten hebben in elk geval hun pragmatisme gemeen: "Staken is op zich geen oplossing, het wordt altijd aan tafel opgelost."

Waar ligt de grens? Wat is het punt waarop je gaat protesteren?

HERMAN: "Ik ben altijd tegen staken geweest. Maar de werkgever zei dat het een protest en geen staking was en gaf betaald verlof. Dus ik ben mee geweest, maar het geeft geen voldoening."

KASPER: "De stikstofcrisis was de directe aanleiding, maar ook dat we als dierenmishandelaars werden weggezet en dat vanwege de regelgeving telkens iemand op je erf komt. Dat stapelt op."

WILLEMEN: "Het verschil is dat mijn directeur het overzicht houdt, maar jij bent eigen baas."

KASPER: "Zeker. We zijn met duizenden boeren, als collega's én als elkaars concurrenten."

Voel je dat? Is er sprake van onderlinge frictie?

KASPER: "Er is veel diversiteit onder boeren, van gangbaar tot biologisch of intensief. Ieder heeft andere belangen. LTO komt op voor alle boeren, maar een biologische boer wil misschien samenwerken met natuurorganisaties terwijl een gangbare boer de grond in eigen beheer wil bewerken."

Is er ook sprake van een 'zij' en een 'wij'?

KASPER: "Het leek voor 1 oktober 2019 alsof de burger ons niet zag staan, maar uit de peilingen na de protesten bleek dat 80/90% van de burgers achter ons stond. Die waardering gaf ons moed."

WILLEMEN: "Omdat mensen zelf kinderen op school

hebben zitten, voelen en zien ze meer van ons vak. Ouders staan achter ons: er is een driehoeksverhouding tussen kind, ouder en school. En de afgelopen weken heb ik niet gestaakt, maar er hebben ook mensen uit het voortgezet onderwijs gestaakt om het primair onderwijs te ondersteunen."

KASPER: "Ik denk dat boeren meer verwantschap voelen met bouwers dan met leraren vanwege die stikstofcrisis. Er zijn boeren mee geweest naar het bouwprotest en andersom. Er zijn ook Duitse boeren naar Nederlandse protesten geweest en vice versa."

Is er een kloof tussen jullie sector en 'de politiek'?

HERMAN: "Als regering kweek je geen respect en begrip als je niet samen nadent over het proces dat we ook samen in moeten gaan. Er is geen voorbereiding: het stikstofprobleem is er ineens. Als bedrijf word je tegen de muur gezet en daar moet je blijven staan tot politici vervolgstappen ondernemen. Het is schrijnend voor zzp'ers of mensen die net in hun onderneming geïnvesteerd hebben. De bank schuift terugbetalingen niet op en hoe jij het personeel kunt doorbetalen, moet je zelf maar uitzoeken. Gelukkig zijn wij als bedrijf gezond en jongens die normaal op de vloer bij de bouwonderneming lopen, kunnen worden ingezet bij onze B.V. in zonnepanelen. Wij kunnen het opvangen, maar ook ons bedrijf kan zo niet doorgaan!"

WILLEMEN: "Het geld gaat naar andere dingen dan onderwijs, want mijn sector is niet winstgevend: onderwijs kun je slecht meten. Het zou schelen als er meer geld direct naar het onderwijs ging en klassen maximaal 25 kinderen groot zijn. Mensen stappen eruit door de hoge werkdruk vanwege de grote klassen en het passend onderwijs dat heeft gezorgd voor veel dynamiek, leerproblemen en niveauverschil. Ik heb weleens zeven niveaus in één klas gehad. Je schiet te kort en voelt je schuldig tegenover ouders, want er is altijd een kind waarvan je weet dat je die niet de hulp kunt geven dat het nodig heeft. Dus dan vertrekken goede mensen."

KASPER: "Het gat zit vooral bij het product. Wij hebben de hoogste kwaliteits- en dierenwelzijnseisen van de wereld, maar het is lastig de hoge kosten daarvoor terug te krijgen. Supermarkten stellen een prijs vast en als jij het daarvoor niet wilt leveren, halen ze het bij een ander. Als de consument bereid is meer te betalen, kan een omslag worden gemaakt."

WILLEMEN: "Maar burgers willen toch best meer betalen?"

KASPER: "Ja, een burger wil meer betalen, maar zodra hij in de supermarkt is wordt hij consument."

Komt een deel van de frustraties voort uit de regelgeving?

KASPER: "De regelgeving moet vereenvoudigd worden, het is een opstapeling. Als alle regels worden geschrapt en van onderen opnieuw wordt begonnen..."

WILLEMIEN: "Dat vind ik een mooie: terug naar de basis, waar gaat het om? Kinderen onderwijzen en klaarstellen voor de maatschappij is ons hoofddoel, maar die oudergesprekken en verslagen kosten veel tijd. We zijn als maatschappij doorgeschoten in dingen vastleggen. Maar mijn werk is heel procesmatig, niet alles is meetbaar."

HERMAN: "Een voorbeeld. Vroeger kon je in vorstverlet als het weer te slecht was voor buitenwerk en de werkgever geen binnenwerk had. Door wijzigingen moet de werkgever nu maar zorgen voor binnenwerk. Maar je kunt niet toveren! Degenen die erover gaan, hebben nog nooit bij nul graden naast iemand op een steiger gestaan. Ze kijken naar getallen en zijn op papier bezig. Wel is de regel dat je bij een gevoels-temperatuur van min zoveel niet verplicht bent om te werken. Maar een kraan bestel je een week van tevoren en bel je niet af bij slecht weer, want dan moet je alsnog drie uur betalen. Dus ik heb er weleens gestaan: donker, mistig, straffe winst en vorst op open vlakke. Hoe je het ook went of keert, wij staan er."

Maar dan is het toch meer onkunde dan onbegrip?

HERMAN: "Ja, maar denk dan na voordat je de mond opendoet. Degene die dat zegt, staat niet naast jou. Het wordt over jou gezegd. Ik wou dat die heren eens een jaar meedingen, dus alle seizoenen. Met twee graden vorst op platte daken bij een beetje wind, ga dan maar eens lopen met zo'n groot zonnepaneel! Sommigen kunnen nog geen paraplu vasthouden!"

Er zit een verschil tussen je niet gehoord en je niet vertegenwoordigd voelen. Voelen jullie beide of één ervan?

KASPER: "Veel boeren voelen zich ongehoord én niet echt vertegenwoordigd. Friesland Campina is de grootste zuivelcoöperatie in Nederland en is ontstaan door fusies van kleine coöperaties. Dit is economisch gezien goed, maar de afstand tussen individuele boer en coöperatie is groot. Ik word vooral vertegenwoordigd door het Landbouw Collectief."

WILLEMIEN: "Voelen boeren zich vertegenwoordigd door Farmers Defense Force? Ik vind ze érg activistisch."

KASPER: "Er is zeker een categorie, maar een stille meerderheid niet. Ik denk dat het goed is dat FDF de aanzet tot protest gaf met de Agractie, maar nu zie je dat de steun aan het afbrokkelen is."

WILLEMIEN: "Dat is een reden geweest dat ik niet heb

'Een burger wil meer betalen, maar zodra hij in de supermarkt is wordt hij consument.'

gestaakt. We hebben altijd de steun gehad van ouders, maar wanneer schiet je eroverheen?"

Wat zou er moeten veranderen zodat jullie de passie voor jullie vak kunnen behouden?

HERMAN: "Overleg en de bereidheid van onze toeleveringsbedrijven om hun productieproces aan te passen. Bouwen is geen probleem, het stikstofknelpunt zit in het productieproces van materialen. En waar is dat gezond verstand? Waarom moet het zover komen dat er wordt gestaakt? Er is geen stip aan de horizon."

WILLEMIEN: "Waardering is heel belangrijk. In de rapportentijd geven ouders gelukkig echt terug dat hun kinderen groeien. Je bent niet zomaar juf of meester."

KASPER: "Vind je jouw inkomen te laag voor de werkdruk die je voelt?"

WILLEMIEN: "Nee, het gaat me om de waardering. En het gat tussen primair en voortgezet onderwijs is ook belangrijk. Ik zie veel mensen van het primair naar het voortgezet onderwijs gaan en zeggen dat ze minder werk hebben én meer verdienen. Dan gaat er dus echt iets enorm mis."

Is de drempel om opnieuw te gaan protesteren hoger of lager?

WILLEMIEN: "Lastig. Ik ben absoluut voor beter onderwijs en zie mensen uitvallen en daardoor zullen de problemen groter worden. De werkdruk wordt hoger, maar in de hele zorg- en welzijnssector is een tekort. Wil ik dan het onderste uit de kan? Dan vind ik staken niet het middel."

HERMAN: "Als mijn bedrijf me weer vraagt, zeg ik nee. Ik zit 43 jaar in de bouwwereld en er zijn veel stakingen geweest, maar wat vakbonden ook adviseerden, ik heb nooit meegedaan. Enerzijds omdat je je bedrijf tekortdoet, want als ik op straat loop zijn er geen inkomsten en anderzijds omdat hoe dan ook – en ik heb altijd gelijk gekregen! – het probleem altijd aan de tafel moet worden opgelost. Met gezond verstand."

Redacteur: Antrude Oudman

Voor wie bestaat de ChristenUnie?

Representatie en diversiteit

In Nederland vertrouwen kiezers de politieke besluitvorming toe aan vertegenwoordigers. Aan hen vervolgens de taak om de Nederlandse bevolking te representeren in het politieke debat. Hoe geeft de ChristenUnie dit vorm in de praktijk? Namens wie treedt zij op en hoe blijven CU-politici in nauw contact met de samenleving? Onafhankelijk van elkaar spreek ik hierover met Gerrit van den Berg, campagneleider voor de komende Tweede Kamerverkiezingen, en Jarin van der Zande, voormalig voorzitter van Perspectief en raadslid in Apeldoorn.

Mensen bereiken met een inhoudelijk verhaal

Waar houdt een campagneleider zich mee bezig?

GERRIT VAN DEN BERG: "Het belangrijkste waar ik me mee bezighoud is de vraag: wat heeft Nederland op dit moment nodig? Welke plannen wil de ChristenUnie ontwikkelen, die ons land echt verder helpen? En hoe vertellen we ons verhaal daarbij?"

Het begint bij ons altijd met de inhoud. Daarbij kijken we naar onze eigen idealen en naar de grote maatschappelijke vragen die spelen in het land en bij onze achterban. Daaromheen willen we een inhoudelijk verhaal vertellen, dat mensen reden geeft om op ons te stemmen.

Dat draait volgens mij om het verlangen bij mensen naar echte verbondenheid en gemeenschap. Hoe zorg je dat we aandacht voor elkaar kunnen hebben in gezinnen, in de zorg en het onderwijs? Dat zijn dingen die echt tellen. De politiek kan hierbij helpen, zodat mensen de ruimte hebben om naar elkaar om te zien. Bijvoorbeeld door de prestatiedruk te verminderen, door te zorgen dat kwetsbare mensen meer geld in hun portemonnee overhouden of mensen te helpen bij de isolatie van hun huis. Met Gert-Jan Segers en de verkiezingsprogrammacommissie brengen we deze maanden een aantal bezoeken door het hele land. Op die momenten denken we samen met onze leden na over ons verhaal en over wat Nederland nú nodig heeft.

Als partij zijn we geroepen om het goede te zoeken voor het hele land. Voor iedere Nederlander, ook voor mensen die nooit voor de ChristenUnie kiezen. Tegelijkertijd is het op de verkiezingsdag natuurlijk fijn, als er daadwerkelijk mensen op je stemmen. Dan kun je de idealen dichterbij brengen. Van onze stemmers zijn een paar kenmerken te bepalen. Een groot deel ervan is gelovig. Niet iedereen, maar in meer of min-

dere mate hebben veel van onze kiezers iets met God, geloof en Jezus. Maar misschien nog wel belangrijker, het zijn mensen die willen omzien naar anderen. Zo bepalen velen hun stem: christelijk en sociaal.

Maar er zijn ook steeds meer stemmers die weinig hebben met geloof, maar wel met de idealen die wij naar voren brengen. Die groep groeit. Er zijn regio's waar verhoudingsgewijs veel stemmers wonen, maar de groei zien we in het hele land. In Amsterdam vertrouwden veel mensen hun stem aan ons toe. Ook in zuidelijke steden zien we grote groei. Zo zijn we in Eindhoven bij laatste verkiezingen enorm gegroeid. En ook in Heerlen in Limburg.'

Als campagneleiding bedenken we, hoe we onze kiezers actief kunnen benaderen. De belangrijkste methode is gewoon met mensen in gesprek zijn. Horen wat hen bezighoudt en wat de ChristenUnie nu in Den Haag kan betekenen. Gert-Jan brengt die bezoeken nu bijvoorbeeld om met veel mensen te spreken en de andere Kamerleden doen dat ook. Een tweede methode, die nooit leidend maar altijd aanvullend moet zijn wat mij betreft, is via sociale media en advertenties. Zo verspreiden we ons verhaal en komen we online met mensen in contact. En een derde is via de media, zoals in verkiezingsdebatten, interviews, enzovoort. Eigenlijk zijn journalisten en debatten dan een middel voor ons om het CU-verhaal te vertellen aan Nederland.'

Bij welke groep zie je mogelijkheden voor de ChristenUnie om te groeien?

'Ik denk dat onze visie voor een land waarin we omzien naar elkaar veel mensen kan aanspreken bij de komende verkiezingen. We staan voor een omslag: weg van het denken dat de markt alles oplost en de economie heilig is. Daarvoor hebben we ijzersterke ideeën. Dat spreekt ook kiezers aan die weinig of niets met geloof hebben. Daar kunnen we zeker groeien.

Maar ik zie ook mogelijkheden voor groei onder mensen met een katholieke levensovertuiging en christenen met een migrantenachtergrond. Vaak sluiten hun idealen aan, maar kiezen ze voor andere partijen. En wat voor mij een belangrijke groep is: de mensen die lokaal wel op de ChristenUnie stemmen, maar landelijk thuisblijven of voor een andere partij kiezen. Hen hopen we te bereiken in 2021. Ik denk dat we hen de afgelopen jaren hebben laten zien dat als je echt impact wil hebben met je idealen, je dan het beste je stem kunt toevertrouwen aan de ChristenUnie.'

Een inclusief politiek programma

Spreekt de ChristenUnie ook niet-christenen aan?

JARIN VAN DER ZANDE: De ChristenUnie kan zeker ook niet-christenen aanspreken. De eerste reactie van mensen is vaak: ik vind de ideeën van de CU best goed, maar ik ga niet op een christelijke partij stemmen.

Maar zodra we als politici laten zien dat we ons voor iedereen inzetten, ongeacht waar je vandaan komt of wat je geloof is, en dat we in het stadhuis heel hard voor je werken, dan merken mensen dat op. Een mooi voorbeeld hiervan vind ik Paul Blokhuis, toen hij wethouder was in Apeldoorn. Tijdens de verkiezingen van 2018 kreeg hij een paar duizend stemmen meer dan onze vaste kiezersgroep, dat waren zeker niet alleen christenen. Na zijn tweede of derde periode zag je dat veel mensen zijn werk voor de stad waardeerden. Ze gingen op de CU stemmen, omdat ze Paul Blokhuis weer opnieuw in het bestuur van de stad wilden hebben. Dus ja, het kan, maar het is hard werken.'

Welke groep kiezers wordt wellicht minder goed vertegenwoordigd op dit moment?

'Mensen met een hoger theoretisch opleidingsniveau en veel maatschappelijke contacten weten vaak hun weg wel te vinden. Dat merk ik zelf aan actiegroepen die ons aanschrijven, of mensen die iets zien op straat en dat richting de politiek vertalen. Die weten wel hoe ze een brief moeten schrijven, welke woorden ze moeten gebruiken en op welke triggers wij aanslaan. De inwoners die dit niet hebben schuren vaak ook minder tegen de politiek aan. Velen zijn er nooit mee bezig geweest en vragen zich oprecht af wat de politiek voor hen betekent. Die mensen hoor je dus ook minder. Dat zijn ook de inwoners die keihard werken elke week en vervolgens een gezin moeten onderhouden, die hebben wel iets anders aan hun hoofd. Jongeren hebben overigens precies hetzelfde. Het is aan ons als politici om hen actief op te zoeken en te vragen naar hun opvattingen.'

Als partij zijn we geroepen om het goede te zoeken voor het hele land.

Kan iemand die op je lijkt, bijvoorbeeld op het gebied van opleidingsniveau, leeftijd, etnische achtergrond et cetera, je beter vertegenwoordigen in de politiek?

'Bij 'mijn' kiezers in 2018 waren relatief veel jongeren die net als ik op zoek waren naar geschikte woonruimte. Ook zij dachten: hoe ga ik, klaar met mijn studie, mijzelf vestigen in een stad als Apeldoorn met vrij veel ouderen? Voor jongeren is er namelijk minder beschikbaar in Apeldoorn dan voor ouderen. In de campagne benoemden we dit. Er zullen zeker jongeren zijn geweest die zich herkenden in de dilemma's die ik daar schetste. Wil dat zeggen dat alleen mensen die op jou lijken, je goed kunnen vertegenwoordigen? Ik denk het niet. Tegelijkertijd is het wel zo, dat ik als raadslid altijd mijn eigen ervaring meeneem in het debat. Dat is altijd mijn uitgangspunt. Ik blijf natuurlijk ontvankelijk voor andere argumenten, maar mijn startpunt is wel hetgeen dat ik zelf heb meegemaakt en wat ik zelf zie. En dan wordt het wel lastig als een man van vijftig, die een mooi vrijstaand huis heeft in een dure wijk van Apeldoorn, moet gaan praten over de woningdruk onder jongeren. Daarom heb je diversiteit binnen een lijst zó nodig.

Ik zie hier overigens ook echt de rol van Perspectief als jongerenorganisatie. En ik denk ook dat we die gepakt hebben de afgelopen tijd. Als ik nu kijk naar wat er gebeurt rondom coalitie Y, dan denk ik: kijk eens even wat Perspectief de afgelopen vijf jaar al gezegd heeft. Ik weet nog dat Perspectief met moties kwam op partijcongressen, waarin we de relatie legden tussen prestatiedruk, maatschappelijke diensttijd en woningnood. We kregen toen gewoon negatieve stemadviezen van het bestuur. Zo van: jongens, stel je niet zo aan. Ik chargeer een beetje, maar het was wel die houding. Nu is prestatiedruk en de geestelijke gezondheid van jongeren het kernpunt van coalitie Y. Perspectief zag problemen voor jongeren al aankomen, die de ChristenUnie nog niet zag.'

Hoe staat de ChristenUnie er verder voor met betrekking tot diversiteit?

'De VNR heeft laatst een onderzoek gepresenteerd over de leeftijd en man-vrouwverhouding onder raadsleden. Ik vond de resultaten daarvan teleurstellend. De ChristenUnie heeft volgens dat onderzoek 30 procent vrouwelijke raadsleden. In vergelijking met andere partijen komen we er bekaaid vanaf. En ook leeftijd vond ik tegenvallen: de gemiddelde leeftijd in de CU is op dit moment 51 jaar, waar we in 2006 nog onder de 50 zaten. Dus de CU heeft nog wat werk te verzetten wat mij betreft.

Toen ik voorzitter was van Perspectief hebben twee commissieleden een klein onderzoek gedaan naar de reden voor het lage aantal vrouwen binnen het Perspectief-bestuur. Zij spraken bijvoorbeeld met Carola Schouten en andere vrouwen op maatschappelijk topniveau. Daaruit kwam naar voren dat zeker bij de ChristenUnie de profileringsdrang voor individuele raadsleden nog weinig aanwezig is. Het gaat om het gezamenlijk doel. Dat heeft invloed op het aantal mannen en vrouwen in topfuncties. Als een man zich bombastisch heeft geprofileerd, denken vrouwen sneller: prima, zolang het maar goed gaat. En dat is toch de verkeerde houding als je het mij vraagt. De beste ideeën en de beste uitkomst voor een partij ontstaan namelijk niet als er één iemand is die zich profileert, maar juist als we elkaar uitdagen. Zo komen we tot een hoger niveau.

Wat betreft de diversiteit in etnische achtergrond: volgens mij voelen mensen met een niet-Nederlandse achtergrond zich vaak prettiger in de meer evangelische hoeken van christelijk Nederland. Die groeperingen zijn steeds breder vertegenwoordigd binnen de CU. Dus in die zin denk ik dat dit zal groeien, gelukkig maar.' **Redacteur: Claudia Meims-Fris**

Ik neem als raadslid mijn eigen ervaring mee in het debat. Mijn startpunt is hetgeen dat ik zelf heb meegemaakt en wat ik zelf zie.

Identiteitspolitiek

Interview met Geerten Waling

Hilde Harshagen

Identiteitspolitiek is een 'hot item' in de hedendaagse politiek. Termen als SJW's, cultuurmarxisme en rechtspopulisme hebben alle een directe link met het zwaarbeladen fenomeen. Maar wat is identiteitspolitiek nou precies, wat moeten we ervan vinden en wat moeten we ervan verwachten? Historicus Geerten Waling voorziet ons van een analyse.

Hoe moeten we identiteitspolitiek definiëren?

Identiteitspolitiek is het politiek maken van identiteit, een politieke agenda hebben op basis van die identiteit. Hierbij kan je één identiteit voortrekken op een andere, of een onderscheid maken. Een discriminatie-agenda dus. Linkse identiteitspolitiek bestaat uit het op basis van aangeboren kenmerken specifiek bedienen van doelgroepen. Rechts beslaat identitaire politiek, wat eigenlijk meer ouderwets etnisch nationalisme is. Rechtse identiteitspolitiek gaat om het op identiteit selecteren en discrimineren. De belangrijke vragen zijn: hoe sterk haalt men daar een politieke agenda uit, en hoe sterk discrimineert men?

Kunt u wat mogelijke voorbeelden van identiteitspolitiek duiden? Wat denkt u van Bij1, Wilders, Baudet, de 'Joods-Christelijke cultuur' of 'de Gewone Nederlander'?

Sylvana Simons is wel een voorbeeld van identiteitspolitiek. Zij richt zich op specifieke doelgroepen en doet zogenaamd aan belangenbehartiging. Dat zou loffelijk kunnen zijn, maar ze propt mensen dan wel in een kader. Zij en haar voormalige partij DENK komen niet verder met identiteitspolitiek wanneer eenzelfde groep ergens onderdrukt wordt en tegelijkertijd elders onderdrukker is.

Wilders en Baudet voeren soms ook wel identiteitspolitiek. Ze zijn natuurlijk sterk voor een bepaalde Nederlandse identiteit. Als dat te etnisch en identitair wordt kan dat verworpen tot identiteitspolitiek. Ze wekken het idee dat ze het Nederland van voor de massa-immigratie terug willen. Dan is de volgende vraag of en hoe ze dat willen bereiken? Dan heb ik liever dat ze een zuivere democratische discussie voeren, bijvoorbeeld over immigratiecijfers en vrijheden.

De Joods-Christelijke cultuur kan misschien identiteitspolitiek worden als het gebruikt wordt om onderscheid te maken. Persoonlijk noem ik het de Joods-Christelijk-humanistische cultuur. Het hoeft niet per sé slecht te zijn, want politiek en identiteit liggen vaker dicht bij elkaar. Wat mooi is aan de

Joods-Christelijk-humanistische cultuur is dat iedereen erbij kan horen.

De 'gewone Nederlander' is al minder identiteitspolitiek. Het ligt eraan wie zich die gewone Nederlander voelt. Het kan wel dat mensen met een migratieachtergrond zich niet snel 'gewone Nederlander' voelen. Het kan ook als identiteitspolitiek gebruikt worden als populisme 16 miljoen gewone Nederlanders wil verdelven ten opzichte van een elite van ongeveer 1 miljoen. Die elite, bestaande uit bestuurders, politici, intellectuelen, journalisten en anderen, hebben wel stekken laten vallen toen de kloof tussen elite en volk geslagen werd door globalisering, technocratisering en kosmopolitisme. Dat verklaart wel de opkomst van Baudet en Wilders, die dan eerder een symptoom van de ziekte vormen, in plaats van de oorsprong van het probleem.

Is vertegenwoordiging door iemand die de eigen identiteit deelt de oplossing? Dus een vrouw door een vrouw, en mensen binnen hun eigen etnische groep?

Ik denk dat het bijna nooit zo werkt. Ik weet niet wat de wetenschappelijke consensus hierover is, maar ik zou hopen dat onze democratie tot stemmen en vertegenwoordigen op basis van ideeën leidt. Ik hoop niet dat iemand vertegenwoordigd wil worden op basis van identiteit alleen, dat is slecht een van de vele

Belangenbehartiging van specifieke groepen klinkt wel loffelijk, maar daarmee druk je mensen ook in een kader

variabelen. Ik kan me ook niet voorstellen dat een Surinaamse GroenLinks-dame zich gehoord zou voelen door een Surinaamse PVV-politica. Als we alleen op basis van identiteit gaan stemmen hoeven we geen verkiezingen meer te houden, dan kunnen we met een computermodel uitrekenen wat Nederland vindt.

Ziet u ook wel eens identiteitspolitiek onder Christelijke partijen?

Religie kun je als identiteit zien, en dan is de katholieke kerk een hele constante stabiele organisatie. In de Protestantse kerk zie je in de geschiedenis veel kerkscheuringen na onenigheden over de leer. Het is wel een positief uitgangspunt als je dezelfde Bijbel verschillend uit kunt leggen en van mening kunt verschillen. Zo kan iedereen zelf de Bijbel bestuderen en uitleggen, en heeft men dat voor God te verantwoorden. Dat betekent dat we het met elkaar oneens kunnen zijn en dat kunnen relativeren onder het motto "wie zonder zonde is werpe de eerste steen". De SGP en in mindere mate de ChristenUnie hebben wel al lang dezelfde stabiele achterban op basis van een gelovige identiteit. Die sterk omliggende achterban kan een doelgroep zijn, en de SGP en ChristenUnie zullen ook wel voor die doelgroep leveren, maar hebben daarnaast nog een veel bredere agenda dan enkel religieuze identiteitspolitiek bedrijven.

Wat is het grote gevaar dat achter identiteitspolitiek schuilt? En hoe merken we dat het effect op kiezers heeft?

Er schuilt in sommige opzichten wel een gevaar in identiteitspolitiek. Zo gaan mensen misschien stemmen naar identiteitsthema's als die het debat bepalen. Als mensen CETA of het referendum belangrijk vinden kunnen ze ook vanwege die thema's op partijen stemmen, en zo ook op linkse of rechtse identiteitspolitiek. Mensen stemmen misschien eerder om kleinere symboolpolitieke redenen. We zien vaak niet de grote identiteitsthema's voorbijkomen zoals de baanzekerheid of woonzekerheid, maar makkelijk behapbare symbolen zoals zwarte piet, kerstmis of een moorkop die weer afgepakt wordt en daardoor voor iets groters komt te staan. Dan gaat er wat verloren als het gros van de mensen belangrijke thema's niet of te laat bespreekt en thema's waar veel geld mee gemoeid is overlaat aan die bestuurders, lobbyisten, ambtenaren en deskundigen die het wel begrijpen, en vervolgens zelfstandig besluiten nemen. Dat verdringen van belangrijke thema's is een groot gevaar achter identiteitspolitiek. Dan zijn we meer bezig met ophef over een klein onderwerp. We zien dan het liefst de grote tegenpolen tegenover elkaar in een verhit debat met hoge kijkcijfers van geërgerde kijkers. Misschien hebben we daar wat minder identiteitspolitiek bij nodig, zodat het redelijke, nuchtere midden weer aandacht krijgt. Dat midden kan dan bijvoorbeeld bespreken hoe een traditie veranderd kan worden om voor iedereen acceptabel gevierd te worden.

Als het een gevaar is, hoe komen we dan van identiteitspolitiek af?

We moeten de complexiteit van verschillende identiteiten benadrukken. Wellicht is het grote verschil, de diversiteit, juist wel wat we gemeenschappelijk hebben. Dan kunnen we spreken van 17 miljoen identiteiten en is de ultra-identiteitspolitiek de beste oplossing: uitgaan van individuele identiteiten. Van daaruit gaan mensen bij groepen horen, maar speelt lidmaatschap van een groep in de geëmancipeerde samenleving geen rol. Wat ook helpt is het hebben van een gedeeld verhaal met een gedeelde geschiedenis. Verder moeten we een gemeenschappelijke cultuur hebben en een burgerschap vormen die ook open staat voor nieuwkomers.

Wat is de toekomst van identiteitspolitiek?

Misschien ziet de toekomst er enigszins somber uit, tenzij we de voornoemde oplossingen oppakken. Ik zie dat de radicale flanken effect hebben op het midden en dat uit elkaar trekken, met veel schade tot gevolg. Mensen creëren dan hun eigen waarheid. Dat heb ik wel eens vergeleken met een loopgravenoorlog, waar in het niemandsland de kogels van links en rechts komen. Wie daar staat springt het liefste een van de loopgraven in, links of rechts. Zo wordt het gemeenschappelijke verhaal van cohesie uit onze samenleving gefilterd en zie je scheuringen ontstaan. We moeten politieke conflicten in een debat bespreken en vooral in de politiek. Maar als we elkaar op straat op identiteit aanspreken wordt het een onveilige en ongezellige samenleving. **Redacteur: Daniël van Holten**

Het gevaar van identiteitspolitiek is dat de focus op identiteit en symbolen de discussie over grotere thema's in de weg staat

Nederland diplomademocratie?

Marcel Vonk over praktisch geschoolden in de politiek

In Nederland dreigt een nieuwe kloof te ontstaan. Vooral hoogopgeleiden hebben het in de politiek voor het zeggen, terwijl laagopgeleiden de weg naar een functie in de politiek maar moeilijk weten te vinden. Maar liefst 92 procent van de Tweede Kamerleden heeft een hbo of universitaire opleiding gevolgd en ook in de gemeenteraden zien we dat terug: daarvan is 78% hoogopgeleid. Om deze trend te bespreken gaan we in de Utrechtse wijk Lombok in gesprek met Marcel Vonk, voormalig mbo'er en sinds januari 2020 gemeenteraadslid in de gemeente Utrecht namens GroenLinks. Wij stellen hem de vraag: is Nederland een diplomademocratie geworden?

Wanneer wij Marcel ontmoeten lijkt hij helemaal op zijn plek in de domstad. Hoewel hij nog maar drie jaar in Utrecht woont kent hij het inmiddels als zijn broekzak. Marcel heeft het niet altijd makkelijk gehad vroeger. Psychische problemen en schulden zijn zaken waar hij als jongere regelmatig mee in aanraking kwam. Nu neemt hij deze ervaringen mee als raadslid, hetgeen hem in een unieke positie brengt: "Hij heeft qua opleiding en achtergrond een wat ander profiel dan de meeste raadsleden. Zijn gezichtspunten, ervaringen en netwerk zijn wat mij betreft een verrijking voor de Utrechtse politiek", aldus fractievoorzitter Heleen de Boer.

Je komt uit een gelukkig, maar tegelijkertijd relatief arm gezin. Is politiek je met de papelepel ingegoten?

In mijn jeugd was politiek geen belangrijk thema. Ik ben wel opgevoed met een sterk besef dat politieke beslissingen een enorme weerslag op de maatschappij hebben. Dat leidde vroeger alleen niet tot bewuste gesprekken over waarom je op een bepaalde partij stemt. Dat soort gesprekken ben ik pas twee jaar geleden met mijn moeder gaan voeren.

Voordat je actief werd in de gemeentepolitiek deed je een MBO-2 opleiding in de retail. Hoe ben je vanuit daar gemeenteraadslid geworden?

Ongeveer twee jaar geleden liep mijn contract af bij mijn toenmalige werkgever en moest ik gaan bedenken wat ik wilde gaan doen. Ik had net een MBO-2 opleiding afgerond, maar daar kwam ik niet verder mee dan uitzendbaantjes. In die periode waren ook de Tweede Kamer-verkiezingen, net daarvoor was de verkiezing van Trump en de Brexit. Dat waren beide

momenten waarbij ik dacht: 'daar voel ik me niet prettig bij.' Ik wilde toen iets gaan doen, dus ik werd vrijwilliger. Ik ben toen letterlijk vijf dagen in de week huis aan huis geweest voor Groenlinks, want ik had daar toen ook de tijd en middelen voor. Ik kreeg toen meer zicht op de richting die ik uit wilde. Vervolgens kwam er op gegeven moment de inschrijfdeadline van de gemeenteraad. Toen dacht ik wel iets toe te kunnen voegen aan datgene wat er binnen GroenLinks nog niet was. Ik ben op de inschrijflijst gekomen en heb - met een gezonde dosis geluk - toen vier maanden in de gemeenteraad gezeten als invaller. Inmiddels kan ik mezelf permanent raadslid noemen.

Waarom is dit jou gelukt, maar mijden veel andere MBO'ers politieke organisaties? Is dat simpelweg een gebrek aan politieke interesse?

De voornaamste reden waarom ik hier terecht ben gekomen is omdat ik op een gegeven moment een paar maanden de tijd had om uit te zoeken wat ik wilde. De gemiddelde MBO'er heeft die kans niet. Die heeft op jonge leeftijd al een druk schema: een studie, een baan, een stageplek.... Ga dan nog maar eens bij een politieke jongerenorganisatie rondkijken!

Was het voor jou moeilijk om bij een politieke jongerenorganisatie binnen te stappen?

Ik heb de stap naar een politieke jongerenorganisatie niet als moeilijk ervaren, maar dat kwam omdat ik iemand van het ROC kende die zich bij DWARS had weten op te werken. Ik kan me echter heel goed voorstellen dat je als MBO'er schrikt van 'het elite'. Tijdens een borrel gaat het over veganisme en allerlei groene ideeën, terwijl je zelf denkt 'heel leuk allemaal, maar hoe kom ik überhaupt deze maand rond?' Zo

**De gemiddelde MBO'er heeft op jonge leeftijd al een druk schema: een studie, een baan, een stageplek....
Ga dan nog maar eens bij een politieke jongerenorganisatie rondkijken!**

Ga naar het MBO toe als politiek!

gaat dat eigenlijk bij alle politieke jongerenorganisaties. Terwijl er fel wordt gediscussieerd over de beeldvorming rondom straatnamen, blijft het tekort aan stageplaatsen vaak onbesproken. Uiteindelijk is dat echter wel iets wat voor jou als MBO'er direct van belang is.

Wat zouden politieke jongerenorganisatie hieraan kunnen doen?

Ga naar het MBO toe! WO'ers krijgen het vanuit huis uit mee, maar als je niet eens weet wat een politieke organisatie doet is de drempel meteen een stuk hoger. Begin met het gesprek op de plek waar de mensen zijn die je wil bereiken. Een collega van mij geeft gastlessen op het MBO om uit te leggen wat politieke besluitvorming inhoudt en wat het voor mbo'ers kan betekenen. Ze heeft het dan ook over concrete voorbeelden zoals het actieplan tegen stage discriminatie. Je kan ook avonden organiseren rondom thema's die voor mbo'ers belangrijk zijn.

Waarom is het eigenlijk belangrijk dat mensen met een praktijkopleiding ook bij de politiek betrokken zijn?

Er wordt weleens gesteld dat laagopgeleiden goed zijn in het maken van dingen, maar dat zij zich niet moeten bezighouden met wat belangrijk is in de samenleving. Hier ben ik het echter helemaal mee oneens. Als je op een dergelijk manier denkt kan er een situatie ontstaan waarin er wel óver, maar niet mét bepaalde groepen gepraat wordt. Dat is jammer, want meestal weten mensen met problemen zelf al wel een oplossing. Als er dan van hogerhand een oplossing wordt aangedragen zonder dat er met de doelgroep gesproken is, leidt dat tot weinig draagvlak. Een voorbeeld hiervan is de regeling rondom schuldenproblematiek. Ik heb zelf flinke schulden gehad en ben daar ook

open over. Als ik daar met ambtenaren over praat dan kunnen zij daardoor tot betere oplossingen komen. Door dit soort gesprekken met de doelgroep zelf is er nu een hele nieuwe aanpak gekomen voor jongeren met schuldenproblematiek.

Daarnaast is het een kwestie van eerlijke representatie. MBO'ers in de gemeenteraad komen werkelijk op voor het MBO, terwijl dat bij bestuurders van een ander opleidingsniveau nog wel eens op een lager pitje komt te staan. Het is voor MBO'ers nog steeds lastig om aan bepaalde werkplekken te komen, ook binnen de gemeente Utrecht. Neem bijvoorbeeld de aanbesteding voor de buurtteams, daar staat nu in dat buurtteammedewerkers HBO-geschoold moeten zijn. Ik kan dan vertellen dat een MBO'er met zijn of haar ervaring net zo goed of zelfs beter kan zijn in het begeleiden van jongeren.

Maar is het niet gewoon te moeilijk voor mensen of jongeren met een praktijkopleiding om actief te zijn in de gemeentepolitiek?

Als gemeenteraadslid moet je inderdaad wel eens taaie stukken lezen. De één is daar natuurlijk beter in dan de ander en het is niet mijn favoriete taak, maar het is wel te doen. Het lezen van deze stukken is ook niet de enige taak. Het is ook belangrijk om de stad in te gaan en met de mensen te praten. Ik zit zelf vaak aan tafel met instellingen en ik sta daar ook op de werkvloer als vrijwilliger. Opleidingsniveau is daarvoor niet van belang, de ervaring die je meeneemt in de gesprekken wel. Daarnaast is het ook nog zo dat je als gemeenteraadslid ondersteuning krijgt van de fractie-medewerkers en je partijgenoten. In de politiek actief zijn, zeker ook in de gemeenteraad, is daardoor ook goed te doen voor praktisch geschoolden.

Redacteurs: Noah Kleijne en Linda van Winkoop

The future is exciting

Met de introductie van 'Coalitie-Y' biedt de ChristenUnie jongeren de mogelijkheid om actief betrokken te zijn bij de landelijke politiek. De totstandkoming van deze succesvolle jongerenlobby is naast broodnodig ook politiek interessant, omdat het initiatief voor een aanzienlijk deel uit jongerenvertegenwoordigers van buiten de politieke partijen bestaat. De vraag die gesteld kan worden is daarom: worden de zaken niet omgedraaid? Waarom gaat 'Den Haag' naar de jongeren toe, is dat niet de verantwoordelijkheid van de jongeren zelf? We hebben immers niet voor niets politieke jongerenorganisaties. En als De ChristenUnie jongeren actief opzoekt,

wordt het dan niet tijd dat ze dat bij elke leeftijdsgroep gaan doen?

Ik betoog van niet. De cijfers laten zien dat, ondanks het bestaan van politieke jongerenorganisaties, jongeren relatief weinig betrokken zijn bij de politiek. Tenminste: niet op de 'ouderwetse' manier. Dat de ChristenUnie de jongeren actief opzoekt is dus een grote pré. We moeten ons echter niet blindstaren op Coalitie-Y: er is werk aan de winkel als het aankomt op het politiek betrekken van de komende generaties. Gelukkig zijn de mogelijkheden legio: The future is exciting!

Nederland participatieland?

Voordat we inzoomen op jongeren is het goed om te weten hoe politiek betrokken Nederlanders over het algemeen zijn. De trend van de laatste jaren is dat met name de gevestigde partijen (CDA, VVD en PvdA) steeds meer moeite hebben om leden en kiezers aan zich te binden. Politicologen zijn het erover eens dat de ontzuiling die zich eind jaren '60 in de Nederlandse samenleving ontvouwde een van de oorzaken voor deze trend is. De kiezer is gaan kiezen, en heeft haar sociale achtergrond daarbij steeds meer naar de achtergrond geschoven. Tegenwoordig noemt slechts 22% zich nog aanhanger van een politieke partij. In combinatie met het Nederlandse parlementaire stelsel dat relatief veel ruimte biedt aan nieuwe politieke partijen (Forum voor Democratie en de LPF zijn hiervan een goed voorbeeld) zorgt dit ervoor dat vooral de gevestigde partijen steeds meer moeite hebben om stemmers en actieve leden aan zich te binden. Vergeleken met de jaren '78 – '82 kan zelfs gesproken worden van een heuse aardverschuiving. Waar de gevestigde partijen rond 1980 nog meer dan 350.000 leden hadden, tellen zij op 1 januari 2019 slechts 110.000 leden.

De daling in de ledenaantallen vinden we niet alleen bij de van oudsher grote partijen terug. Over de gehele breedte is het totaal aantal leden bij politieke partijen met ongeveer 25% gedaald vanaf de jaren '80. Hierbij mogen we het Forum van Democratie nog dankbaar zijn, aangezien zij in relatief kort tijdsbestek maar liefst 42.000 leden aan zich hebben gebonden die anders hoogstwaarschijnlijk zouden zijn afgehaakt. Relatief gezien is het percentage leden van politieke partijen t.o.v. de totale bevolking sterk gedaald: van zo'n 10% in de jaren '60 naar slechts 2% in 2020. Tel daarbij op de dalende ledenaantallen van wat ik hier even 'polderpartners' noem, zoals vakbonden, en de conclusie is dat steeds minder burgers zich direct organiseren in de politieke arena.

Generatie Y en politieke betrokkenheid: de cijfers

De vraag is echter hoe de jongeren het binnen dit grote plaatje doen. In september 2017 telden alle politieke jongerenorganisaties (PJO) samen ongeveer 32.000 leden. Omdat men tussen de 14 en 27 lid kan zijn van een PJO, betekent dit dat ongeveer 1,1% van het totaal aantal jongeren lid is van een PJO. Jongeren doen het in die zin dus slechter dan de oudere generaties waarin gemiddeld 2% zich actief verbindt aan een politieke partij. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat het niet verplicht is om lid te worden van een PJO als je

lid wordt van een politieke partij. Het kan dus zijn dat nieuwe leden van politieke partijen van tussen de 14 en 27 jaar oud geen lid worden van de bijbehorende PJO, en dus niet mee zijn genomen in deze cijfers. Naast de tegenvallende ledenaantallen moeten we ons afvragen hoeveel invloed PJO's hebben op de algemene koers van Nederlandse politieke partijen. Elke PJO kiest haar positie ten opzichte van de landelijke partij. De ene PJO kiest er bijvoorbeeld voor om zich als 'luis in de pels' te gedragen, een andere dient meer als verlengstuk van de landelijke partij. De JovD (VVD) en DWARS (GroenLinks) kiezen duidelijk voor de eerste strategie, terwijl ROOD (SP) en SGJP (SGP) zich bewust conformeren aan de koers van de landelijke partij. Jongerenorganisaties van politieke partijen stellen zichzelf dus niet altijd ten doel om een uniek geluid te laten horen dat tegenwicht biedt aan de landelijke koers. Dit doet afbreuk aan de participatie en representatie van jongeren in het politieke debat. Daarnaast blijkt uit hetzelfde onderzoek dat lang niet elke jongerenorganisatie gebruik maakt van het recht

'Overheden en politieke partijen doen er goed aan om hun 'voelsprietten' te richten op de mogelijkheden van de 21e eeuw'

om moties en amendementen in te dienen tijdens een ALV. Ook sommige PJO's die zich als 'luis in de pels' opstellen maken geen gebruik van dit door de politieke partij verleende recht. De directe invloed van jongerenorganisaties op de algemene koers van politieke partijen kan daarmee worden omschreven als beperkt, en dat is niet alleen maar omdat de landelijke partijen onvoldoende ruimte bieden.

Om de ietwat negatieve teneur nog maar even door te trekken, bieden ook de cijfers rondom stemgedrag en politieke interesse van jongeren weinig hoop. Naast sociale klasse en opleidingsniveau (de 'representatie-elite') is leeftijd een goede voorspeller voor stemgedrag en politieke interesse. Van de 18 tot 35 jarigen gaat ongeveer 70% naar de stembus bij verkiezingen, waar dit percentage voor 55-75 jarigen rond de 85% ligt. Daarnaast zijn jongeren minder geïnteresseerd in de politiek. Dat laatste is wellicht niet heel verrassend, aangezien veel jongeren geen of weinig belasting

betalen, geen huis hoeven te kopen, enzovoort. Toch blijft het enigszins paradoxaal dat de generatie die straks opgezadeld is met de erfenis van de huidige politiek het minst geïnteresseerd is in deze erfenis. Tegelijkertijd stijgt de gemiddelde leeftijd van raadsleden, en zijn jongeren in elke bestuurslaag (gemeente, provincie en Tweede Kamer) relatief ondervertegenwoordigd. Nu is het niet vreemd dat je eerst een respectabele carrière op moet bouwen alvorens toegang te krijgen tot de verschillende bestuurslagen, het doet echter wel afbreuk aan de mate waarin de verschillende bestuurslagen in staat zijn om de visie en ideeën van jongeren mee te nemen in beleid. Dat de roep om een soort van jongerenparlement steeds luider lijkt te worden is vanuit dat perspectief niet geheel verwonderlijk.

Nieuwe manieren van politieke betrokkenheid

Tegenover deze meer klassieke manier van politieke betrokkenheid staat echter nog de zogenaamde 'onconventionele' manier van politieke betrokkenheid. Burgers kunnen petities tekenen, online oproepen delen, de straat op gaan, enzovoort. Interessant is dat jongeren hierin juist goed scoren ten opzichte van de oudere generaties. De 15-25 jarigen zijn beter in staat om de media te vinden, zijn relatief vaker betrokken bij demonstraties en laten zich meer horen via het internet. Generatie Y is dus niet 'onzichtbaar', en is wel degelijk politiek geëngageerd. De middelen die jongeren gebruiken om hun verhaal te vertellen verschillen echter van die van oudere generaties. Overheden en politieke partijen doen er daarom goed aan om hun 'voelsprietten' langzaam maar zeker te richten op de mogelijkheden van de 21e eeuw. Online raadpleging (de zogenaamde e-democracy) is daarvan een goed voorbeeld, maar ook de beweging naar jongeren toe in plaats van je te beperken tot politieke jongerenorganisaties is een manier om jongeren meer te betrekken. Laat de ChristenUnie daarin een pionier zijn, en Coalitie-Y een mooi startschot. The future is exciting! **Redacteur: Jochem Duinhof**

Nieuw gezicht

Dag beste lezers, mijn naam is **Jorick van den Noort** en ik ben 20 jaar. Ik woon in Nunspeet en ga op dit moment naar school in Zwolle. Hier volg ik de opleiding Journalistiek op het Windesheim. Hiervoor heb ik de driejarige mbo opleiding Mediaredactie gevolgd. In deze jaren heb ik veel journalistieke ervaring opgedaan en hoop deze ervaring mee te nemen in mijn tijd bij Perspex. Groetjes, Jorick van den Noort

Perspex Colofon

Hoofdredacteur

- Tim Kuijsten •

Redactie

- Antrude Oudman •
- Claudia Meims-Fris •
- Daniël van Holten •
- Jochem Duinhof •
- Linda van Winkoop •
 - Noah Kleijne •
 - Rachel Camerik •

Design en opmaak

- Matthja Sterk (www.matthja.nl) •

Diversiteit versterkt democratie

Anno 2020 is gendergelijkheid een hot thema; toch is dit niet overal een zichtbare trend. Eind 2019 kwam in het rapport van het World Economic Forum naar voren dat de politieke invloed en groei in carrièrekansen van vrouwen nog steeds achterblijven.¹ Als wordt gekeken naar de representatie van vrouwen in politiek-bestuurlijke functies, vertegenwoordigende organen en ambtelijke topfuncties, zijn zij tegenwoordig nog steeds ondervertegenwoordigd. Zo heeft Nederland nog nooit een vrouwelijke premier gehad en hebben veel vrouwen een parttimebaan, waardoor het aantal vrouwen in leidinggevende functies stagneert. Daarnaast besteden vrouwen twee keer zoveel tijd aan zorgtaken en onbetaald werk.² Raadslid Sahin van de Raad voor het Openbaar Bestuur stelt dat de herkenbaarheid en de kwaliteit van het bestuur worden vergroot door diversiteit. Zo versterkt diversiteit de democratie.³ Daarnaast wordt de politieke agenda meer in overeenstemming gebracht met de kwesties die leven in de samenleving wanneer de volksvertegenwoordiging een representatieve afspiegeling is van de bevolking.⁴ Tevens verhoogt een representatieve vertegenwoordiging van vrouwen de kans dat zaken die voor hen van belang zijn politieke aandacht krijgen. Daarbij hebben vrouwen vaak meer ervaring met de combinatie werk en zorg, waardoor zij bij het opstellen van beleidsplannen beter kunnen anticiperen op de uitwerking hiervan.⁵ Om invloed uit te kunnen oefenen in besluitvormingsprocessen moet er sprake zijn van een vertegenwoordiging van minimaal 30 procent.⁵ Hoewel het percentage vrouwen in de Tweede Kamer de 30 procent is gepasseerd, is er nog steeds behoefte aan meer vrouwelijke parlementariërs, om zo de diversiteit en daarmee het vertrouwen in de politiek te vergroten.⁶ Echter hebben de meeste partijen een man als lijsttrekker, staan er minder vrouwen op de kandidatenlijst en staan zij tevens op lagere plaatsen op de lijst. Daardoor is de kans dat een vrouw wordt gekozen aanzienlijk kleiner en blijft de ongelijke verdeling in stand.⁵

Aangezien diversiteit de kwaliteit van het bestuur en de democratie bewezen vergroot, is het naar mijn mening goed om de participatie van vrouwen in de politiek te stimuleren. Hier zijn een aantal aanbevelingen voor gedaan, zoals een gelijk aantal mannen en vrouwen op de kieslijst zetten, het ritsmodel, waarbij er om en om een man en een vrouw op de kieslijst staat, en vaker een vrouw als lijsttrekker benoemen.⁵ Meer vrouwen in de politiek, en daarmee een representatievere weerspiegeling van de maatschappij creëren, is een verantwoordelijkheid van de partijen, maar zeker ook van ons als kiezer door op een vrouw te stemmen. **Redacteur: Rachel Camerik**

Meer Vrouwen in de Politiek maakt vrouwen wegwijs in de wereld van politiek door middel van coaching, cursussen, netwerkbijeenkomsten en als spreker.

<https://meervrouwenindepolitiek.nl/>

VOETNOTEN

¹ Global Gender Gap Report 2020, p. 8-36.

² Trouw, Nederland zakt op ranglijst gelijkheid tussen mannen en vrouwen, december 2019.

³ Sahin, Code rood voor de politieke participatie van vrouwen, februari 2019.

⁴ Atria, Factsheet Vrouwen in de Politiek, december 2017.

⁵ De Jong & Leyenaar 2019, p. 1-28.

⁶ Mügge & Zahra Runderkamp 2019, p. 5-16.

Een unie van alle christenen

Representatie in een multiculturele samenleving betekent eigenlijk altijd dat een diverse achterban vertegenwoordigd moet worden. De ChristenUnie probeert de diversiteit binnen haar achterban nu nog steviger te omarmen. Eerder werd intensievere toenadering gezocht met katholieke christenen, en nu richt de partij zich ook expliciet op migrantenchristenen. Want migrantenchristenen kunnen een aanzienlijk deel van de CU-achterban vormen. Vanuit het Wetenschappelijk Instituut wordt gebrainstormd over een campagne gericht op het aantrekken van migrantenchristenen en in Den Haag is

men bezig met het opzetten van een lokale training. Deelnemers aan de training 'Welkom bij de ChristenUnie' zijn alle afkomstig uit een migrantenkerk, en worden gescherpt in hun politieke vaardigheden en kennis van de Nederlandse politiek. De opzet is om hen daarna ook de mogelijkheden te bieden om actief te blijven voor de ChristenUnie en om hen als ambassadeur van de partij aan te wijzen. Zo werkt de ChristenUnie eraan om daadwerkelijk een unie van alle christenen te worden; een eenheid uit vele kleuren, zowel letterlijk als figuurlijk.

Hoe wil jij God dienen?

- Bachelor theologie
- 3 jaar
- Brede opleiding met diepgang

Theologische Universiteit Apeldoorn

Denken om te dienen